

процесуальні документи; розглядати звернення, скарги громадян й приймати за ними обґрунтовані рішення; володіти комплексом професійно важливих комунікативних умінь, вміти застосовувати методи психолого-педагогічного впливу на різні категорії громадян, бути спроможним конструктивно вирішувати конфліктні ситуації; співпрацювати з представниками підрозділів Національної поліції та інших правоохоронних органів, органів виконавчої влади, місцевого самоврядування і громадських організацій щодо виконання професійних завдань; правильно та своєчасно застосовувати й використовувати в межах своєї компетенції поліцейські превентивні заходи та поліцейські заходи примусу; аналізувати та планувати свою роботу, вести її облік і звітність; взаємодіяти з представниками засобів масової інформації; правильно оформлювати службові документи; надавати невідкладну допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я.

Отже, володіння необхідними професійними знаннями, уміннями та навичками є важливим компонентом формування професійної компетентності та професійної готовності поліцейського патрульної поліції до якісного та ефективного виконання службових завдань. Увага науковців має бути спрямована також на дослідження ціннісно-орієнтаційної сфери сучасного правоохоронця.

Отримано 25.02.2020

УДК 340.15(47+57)«1980/91»:343.575

Микола Миколайович КОЦУР,

адвокат Київського об'єднання адвокатів

СТАН НАУКОВИХ РОЗРОБОК ПРОБЛЕМИ НАРКОМАНІЇ В ПЕРІОД 1980–1991 рр. ХХ ст.

Розглянуто стан наукових розробок проблеми протидії наркоманії у період 1980 – 1991 рр. Проведено систематизацію таких досліджень, які були розділені на три напрямки: юриспруденція, медицина, соціологія. Різновекторність цих розробок та наукових підходів дала змогу удосконалити кримінальну відповідальність у цій сфері.

Актуальність теми дослідження пов'язана, з тим що проблема протидії злочинності є однією з найгостріших правових проблем суспільства. За даними кримінальної статистики кількість наркозлочинів в період незалежної України постійно зростає, що веде до загрози генофонду нації та національної безпеці.

На сьогодні різко збільшилась кількість осіб, які зазнали, захворювань внаслідок вживання наркотичних речовин у вигляді, розладів психіки, поведінки, а також психічних хвороб. Одним з шляхів вирішення даної проблеми є звернення до історичного досвіду, накопиченого в часи існування СРСР та радянської України. Виходячи з цього, інтерес до періоду 1918–1991 рр. минулого століття є не випадковим, з причини того, що на цьому етапі був проведений значний обсяг досліджень, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних засобів. Тому, представляє значний інтерес розгляд наукових праць, в яких розглядалися різні аспекти боротьби з цією хворобою людства. Аналіз публікацій показує, що питання комплексного розгляду праць, присвячених боротьбі з наркозлочинністю не отримали необхідної уваги і потребують свого подальшого розгляду. Фрагментарно дане питання розглядалося в працях А. А. Музики, В. Н. Смітєнка та ін.

Викладення матеріалів дослідження треба розпочати з того, що у цій історичний період стався якісний перехід від розрізнених досліджень в єдиний вектор, присвячений боротьбі з цим явищем. Розгляд масиву наукових робіт дозволяє розділити їх на три блоки:; 1) юриспруденція; 2) медичний напрямок 3) соціологічні дослідження. При цьому необхідно зазначити, що такі дослідження незважаючи на ці напрямки перепліталися між собою та доповнювали один одного.

І. Юриспруденція На підготовку наукових праць даного напрямку вплинув Указ Президії Верховної Ради СРСР від 25.04.1974 р. «Про посилення боротьби з наркоманією», в якому встановлювалися єдині підстави кримінальної відповідальності за незаконні дії з наркотичними речовинами на території всіх союзних республік. Положення даного акту досліджувалося в роботі С. І. Гусева, який зібрав дані стосовно видів злочинів та кількості осіб засуджених за незаконний обіг наркотичних речовин. Інший радянський дослідник Е. Жевлаков розглядав питання даного нормативно-правового акту відносно відповідальності за незаконний посів або вирощування нарковмісних культур. Вчений запропонував внести зміни до статті 225 КК РРФСР щодо відповідальності за такі дії осіб які скоїли такий злочин повторно, а також необхідність притягнення до відповідальності посадових осіб, керівників колгоспів, радгоспів за вирощування опійного маку на землях їх підприємств., кількості осіб засуджених за злочини, пов'язані з наркотиками. В роботі І. Н. Дружиніна розглядався перелік об'єктів злочинів, пов'язаних з незаконним обігом наркотичних речовин. Інтерес викликає кандидатська дисертація Н. А. Мирошниченка, в якій розглянуто кримінальну відповідальність за незаконне виготовлення, придбання, перевозку, збут наркотичних речовин. Дослідниця розглянула норми КК УРСР та надала пропозиції щодо кваліфікації злочинних діянь у цій сфері таких термінів, як організація,

тримання місць в яких проводилося їх виготовлення та споживання. Важливе значення мала монографія С. П. Дітковської, Є.Ф. Фесенко, в якій досліджувалися ознаки небезпечних злочинів, пов'язані з використанням наркотичних речовин, та показано, що такі особи поступового, деградує, такий стан речей веде до збільшення вірогідності вчинення тяжких злочинів. Значним доробком стала робота Н. І. Ожиганова, М. Н. Кадірова присвячена кримінально-правовим засобом боротьби зі злочинами, пов'язаними з вживанням наркотиків. Проведено систематизацію таких злочинів, сформульовані практичні рекомендації та показано, що безпосереднім об'єктом злочинів є здоров'я та стан населення. В середині 80-х років почалась політика «перестройки» в рамках якої проводилась боротьба з нетрудовими доходами. Даний підхід знайшов відображення А. Г. Альохіна в яких розглядався збут наркотичних засобів які трактувалися, як небезпечна форма отримання нетрудових доходів, а в свої інших роботах науковець розглядав питання посилення боротьби з наркоманією за допомогою мір кримінальної відповідальності. Враховуючи ту обставину, що до складу Радянського Союзу входили Середньоазіатські республіки, в яких використання наркотичних засобів було своєрідною традицією, у цей історичний період з'явилась низка праць присвячених боротьбі з цим негативним явищем у даних регіонах. Прикладом такого дослідження є праця М. Г. Ікраїмової, в якій розглядалися питання вживання наркотиків, термінології кримінального законодавства, використання психотропних речовин, одурманюючих засобів в притонах, клубах та інших подібних місцях У цей історичний період боротьба з наркозлочинністю розглядалась, як посягання на народне здоров'я фізичний та духовний стан суспільства прикладом такого дослідження є робота В. Н. Смітєнко «Уголовно-правовая охрана здоровья населения в СССР», в якій розглянуто поняття та суспільна небезпека наркотизму, ознаки таких злочинів та кримінально-правові засоби боротьби з цим негативним явищем. В радянському союзі було прийнято низку нормативно-правових актів пов'язаних з примусовим лікуванням наркоманів від такої залежності. Даний вектор знайшов відображення в праці Ш. Н. Галіулліної, яка присвячувалась розробці заходів з трудового перевиховання наркоманів в ВТУ. Значним доробком у цьому напрямку роботи А. Я. Гришко, присвячених інституту примусового та трудового виховання хронічних наркоманів, правовому регулюванню примусового лікування таких осіб, а також проблеми їх соціальної реабілітації. Інший вчений А. А. Музика присвятив даному питання кандидатську дисертацію та досліджував діяльність органів внутрішніх справ по примусовому лікуванню наркоманів.

II. Медичний напрям. Знаний радянський лікар Т. Т. Похилько на основі експериментально-психологічних досліджень показала, що найбільш виражені психічні та особисті зміни спостерігаються при гашишних

та опійних наркоманіях, причому ступінь їх вираженості залежить від «стажу» наркоманії чи часу початку вживання наркотику за даними вченої в результаті таких дії проходить органічна зміна в головному мозку та значно більші інтелектуальні та психічні порушення. Інший дослідник І. Г. Ураков, провів порівняльний аналіз двох груп хворих на гашину і опійну наркоманії, та показав негативні медико-соціальні наслідки дії таких речовин. В свою чергу С. І. Криворучко, А. Л. Колесников встановили, що систематичне, довготривале вживання гашиша викликає зміни особистості, а також зниження морально-етичного та інтелектуального рівня. У своїй монографії, присвяченій морфінізму, Г. В. Морозов і Н. Н. Боголепов вказували на те, що у хворих які використовували морфій фіксувалися змін форм інтелектуального зниження та дефекти особистості. Інша дослідниця Е. Г. Трайнина доводила, що постійне вживання наркотичних засобів приводило до появи суїцидальних явищ, порушення та деградації. Достатньо цікава висновки зроблені А. Г. Врублевські та А. А. Глазовим, які вивчали медико-соціальні аспекти наркоманії і токсикоманії, і звертали увагу на високий рівень смертності цих хворих, частоту самогубств, моральної деградації, психозів, недоумства, виразних змін зі сторони внутрішніх органів та нервової системи. Значні результатами досягла О. Н. Ланда, яка досліджувала порушення стану особистості у хворих опійною наркоманією та виявила ослаблення їх пам'яті та координації. Важливим доробком є робота Н. С. Курек и М. В. Самойлова 1989 в якій проводилося порівняльне психологічне дослідження особливостей хворих опійною та ефедреновою наркоманією. Вчені довели факт, що у таких осіб фіксується зниження функції розпізнавання емоції, підвищення рівня чутливості, та часті факти депресії і захворювання шизофренією. Значний інтерес представляє робота В. І. Лавриненка, Г. Н. Садикова и А. М. Джанмедова 1989 в якій проведено психодіагностичного дослідження осіб які, вживають різні одурманюючі речовини, також підлітків. Науковцями доведено властиві такі риси. те що дорослим наркоманам властиві риси самовпевненості, елементи жорстокості у відносинах з іншими людьми, відокремленість від суспільства та прагнення уникнути залежності від інших людей при цьому у підлітків такі риси більш виражені та загострені.

III Соціологічні дослідження. У цей історичний період набули особливого значення дослідження пов'язані з соціологією наркотизму, форм соціальних девіацій які проводилися шляхом збору інформації стосовно осіб які використовували ці небезпечні речовини. З цієї точки зору особливе значення мають праці дослідження знаного радянського фахівця з проблем наркоманії А. А. Габіані, який присвятив цьому питанню низку робіт. В них науковець розглянув процес розповсюдження наркотичних речовин шляхом виділення груп споживачів наркотиків по різним віковим групам, по рівню освіти статі на підставі яких зроблені

висновки стосовно різкого збільшення, майже в чотири рази осіб, які перший в житті почали вживати такі речовини. Значним внеском у цей напрямок стали дослідження проведені Інститутом Соціології АН РСРС під керівництвом Б. М. Левіна, який провів статистичне дослідження кількості наркоманів на підприємствах організаціях та інших установах. За результатами проведеного дослідження необхідно зробити наступні висновки. Період 1980-1991 років характеризується як етап становлення кримінальної відповідальності за злочини пов'язані з незаконним обігом наркотичних речовин. Розгляд масиву праць присвячених даному питанню дозволяє їх систематизувати та розділити на наступні напрямки юридичні, науки, медицини, статистичні дослідження. Показано, що незважаючи на різновекторність цих розробок їх поява дала змогу удосконалити кримінальну відповідальність у цій сфері та розробити комплекс медичних заходів направлених на протидію наркоманії. Дослідження у сфері статистики дали змогу встановити шари населення, вікові групи які найбільш часто вживають наркотичні засоби, та оцінити процес інтенсивності поширення цих небезпечних речовин у суспільстві.

Отримано 29.02.2020

УДК 159.9:351.741

Петро Іванович ТАРАНОВСЬКИЙ,

викладач курсу «Удосконалення навичок керування автомобілем»

Державної установи «Криворізька академія патрульної поліції»

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ТА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Визначено основні відмінності понять «поліція» та «міліція», можливі причини, що вплинули на їх розбіжності. Проаналізовано статистичні дані рівня довіри населення до поліції за останні три роки. Також зазначено проблемне коло питань пов'язаних, з формуванням позитивного іміджу працівників органів внутрішніх справ в суспільстві, професійним становленням майбутнього поліцейського та професійною деформацією.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про Національну поліцію» Національна поліція України – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Тобто поліція розглядається законодавцем досить гуманно та демократично як орган, що надає правоохоронні послуги населенню.